

Informacje na temat europejskiej inicjatywy obywatelskiej: dostęp do wody i urządzeń sanitarnych jest prawem każdego człowieka!

Historia

Podczas kongresu w 2009 roku Europejska Federacja Związków Usług Publicznych (ang. European Public Services Unions, w skrócie EPSU) postanowiła zdobyć milion podpisów popierających inicjatywę mówiącą, że dostęp do wody jest prawem każdego człowieka. W ramach akcji należało między innymi zmobilizować pracowników i obywateli do poparcia tej inicjatywy oraz sprzeciwienia się negatywnym skutkom liberalizacji i polityki propagującej konkurencję, przeważających w Komisji Europejskiej i rządach państw członkowskich. Komisja Europejska zakończyła prace nad regulaminem europejskich inicjatyw obywatelskich w marcu 2011 roku. Więcej informacji na temat regulaminu można uzyskać pod adresem: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome?lg=pl>.

Organizacja Narodów Zjednoczonych uznała, że każdy człowiek ma prawo do dostępu do wody i urządzeń sanitarnych. 28 lipca 2010 roku, na mocy uchwały nr 64/292, Zgromadzenie Generalne ONZ wyraźnie uznało, że prawo do dostępu do wody i urządzeń sanitarnych jest prawem każdego człowieka oraz że dostęp do czystej wody pitnej i urządzeń sanitarnych są niezbędne do korzystania z wszystkich praw człowieka. Uchwała wzywa państwa członkowskie i organizacje międzynarodowe do dostarczania zasobów finansowych, pomocy w rozwijaniu zasobów i przekazywaniu technologii, w celu zapewnienia wszystkim ludziom dostępu do bezpiecznej i czystej wody pitnej oraz do urządzeń sanitarnych.

Wszyscy obywatele powinni mieć dostęp do wody pitnej i bezpiecznego systemu sanitarnego. ONZ uznała uniwersalne prawo obywatelskie dostępu do wody i urządzeń sanitarnych, jednak wciąż wielu ludzi nie może korzystać z tego prawa. Prawo to musi zostać wdrożone na terenie całej Unii Europejskiej.

Co chcemy osiągnąć

1. Zagwarantowany dostęp do wody i urządzeń sanitarnych dla wszystkich mieszkańców Unii Europejskiej.
Naszym zdaniem Unia Europejska zobowiązana jest wdrożyć obywatelskie prawo dostępu do wody w stopniu, w jakim dostęp do wody i usług sanitarnych podlega prawu europejskiemu (jako usługa publiczna). Unia Europejska powinna wspierać wdrożenie tego prawa na poziomie poszczególnych krajów, poprzez ustanowienie celów wiążących dla wszystkich państw członkowskich, aby uzyskać porównywalne efekty.

Informacje na temat europejskiej inicjatywy
obywatelskiej: dostęp do wody i urządzeń sanitarnych
jest prawem każdego człowieka!

2. Prawa człowieka należy stawiać przed interesem ekonomicznym: żadnej liberalizacji w kwestii dostępu do wody.
Pragniemy, aby UE zmieniła swoje nastawienie z obecnej koncentracji na konkurencji i podejścia rynkowego na nastawienie w kierunku zapewnienia dostępności usług publicznych i podejście oparte na poszanowaniu prawa. Woda jest ograniczonym zasobem naturalnym i dobrem publicznym niezbędnym do utrzymania życia i zdrowia. Jest zasobem naturalnym, którego nie powinny dotyczyć przepisy rynku wewnętrznego.
3. Globalny/universalny dostęp do wody i urządzeń sanitarnych dla wszystkich.
Wierzymy, że UE powinna czynić większe wysiłki na rzecz zagwarantowania powszechnego dostępu do wody i urządzeń sanitarnych. UE musi ustalać cele i uczynić z zapewnienia powszechnego (w skali globalnej) dostępu do wody i urządzeń sanitarnych element swojej polityki rozwoju. Dzięki temu UE będzie aktywnie promować ideę prawa do powszechnego dostępu do wody i urządzeń sanitarnych w skali globalnej.

Nasze propozycje dla Komisji Europejskiej dotyczące wdrożenia obywatelskiego prawa dostępu do wody i urządzeń sanitarnych:

1. Wykorzystywanie hasła obywatelskiego prawa dostępu do wody i urządzeń sanitarnych we wszelkich komunikatach dotyczących wody i/lub urządzeń sanitarnych.
2. Zagwarantowanie dostępu do wody (bezpiecznej, czystej i dostępnej) oraz usług sanitarnych wszystkim mieszkańcom państw członkowskich UE.
3. Zaniechanie traktowania usług związanych z dostarczaniem wody jako usług komercyjnych, poprzez wyłączenie wody spod przepisów rynku wewnętrznego. Można to osiągnąć, jeśli Komisja Europejska:
 - Zaniecha liberalizacji w zakresie kwestii związanych z wodą i urządzeniami sanitarnymi.
 - Nie będzie uwzględniać wody i urządzeń sanitarnych w umowach handlowych, takich jak CETA.
 - Będzie propagować partnerstwa publiczno-publiczne.
 - Wprowadzi zasadę „woda nie jest towarem” z Ramowej Dyrektywy Wodnej do wszystkich unijnych przepisów wodnych i związanych z wodą.
 - Zadba, aby ochrona środowiska wodnego przeważała nad polityką handlową.
 - Wprowadzi programy wsparcia dla użytkowników zalegających z opłatami za wodę w celu zapobieżenia odłączeniu im dostępu do wody
 - Zagwarantuje, że prywatne firmy świadczące usługi związane z dostawą wody będą zapewniać pełną przejrzystość i otwartość zawieranych umów (w tego typu usługach publicznych nie ma miejsca na tajemnice handlowe).
 - Będzie propagować udział obywatelski zgodnie z założeniami ramowej dyrektywy wodnej.

Informacje na temat europejskiej inicjatywy
obywatelskiej: dostęp do wody i urządzeń sanitarnych
jest prawem każdego człowieka!

4. Zwiększy dostęp do wody i urządzeń sanitarnych w skali światowej, poprzez uczynienie uzyskania powszechnego dostępu do wody i urządzeń sanitarnych częścią polityki rozwojowej UE oraz zwiększenie udziału tej kwestii w ramach oficjalnej pomocy rozwojowej (ODA), w celu poprawy jakości usług związanych z dostępem do wody i urządzeń sanitarnych.
5. Będzie propagować partnerstwa publiczno-publiczne (w ramach współpracy operatorów wodnych), w oparciu o zasady non-profit i solidarność operatorów wodnych oraz pracowników w poszczególnych krajach.
6. Zagwarantuje na mocy prawa, że kontrola nad wodą i zasobami wody pozostanie w rękach publicznych.
7. Będzie wspierać publiczne przedsiębiorstwa wodne w państwach UE i innych krajach, nieposiadające kapitału na rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej dla osób biednych z własnych środków.
8. Będzie wspierać i zachęcać przedsiębiorstwa wodne, które inwestują pewną część swojego rocznego obrotu w partnerstwa operatorów wodnych w krajach rozwijających się (biorąc przykład z Holandii i Francji).
9. Będzie wspierać powstanie dobrowolnego europejskiego systemu modelowego dla przedsiębiorstw publicznych w celu promowania wysokiej jakości usług w zakresie dostaw wody.
10. Stworzy kodeks zarządzania dla przedsiębiorstw z branży wodnej w EU-27.

Wykonanie

Zawiązano Komitet Obywatelski, będący oficjalnym przedstawicielem tej europejskiej inicjatywy obywatelskiej. Minimalny wymóg to 7 członków z 7 różnych krajów europejskich. Mamy 34 przedstawicieli z 27 krajów unijnych, w których zamierzamy prowadzić kampanię. W tych wszystkich krajach założyliśmy krajowe grupy ds. kampanii. Ponadto przeprowadzimy kampanie w innych krajach, jak Turcja, Chorwacja, Rosja i Norwegia, aby pokazać, że nie jest to kwestia tylko w obrębie UE, ale problem globalny.

Kampanię będziemy prowadzić zarówno przez Internet, jak i na ulicach. Podpisy zbierane będą na stronie kampanii www.right2water.eu oraz na papierze. Zbieranie podpisów rozpocznie się z chwilą, gdy Komisja Europejska zaakceptuje tę europejską inicjatywę obywatelską. Naszą propozycję przesłaliśmy 1 kwietnia 2012 roku – jest to pierwsza data, z którą można przysyłać europejskie inicjatywy obywatelskie.

22 marca 2012: Światowy Dzień Wody, premiera witryny internetowej www.right2water.eu

1 kwietnia 2012: rejestracja/przesłanie projektu europejskiej inicjatywy obywatelskiej

24-25 kwietnia 2012: spodziewany termin potwierdzenia rejestracji przez KE = dzień rozpoczęcia zbierania podpisów! Impreza towarzysząca w Komitecie Wykonawczym EPSU

Kwiecień 2012 – kwiecień 2013: Mamy rok na zebranie miliona podpisów.

Informacje na temat europejskiej inicjatywy
obywatelskiej: dostęp do wody i urzędzeń sanitarnych
jest prawem każdego człowieka!

Organizacje wspierające

Kampania będzie prowadzona zarówno przez Internet, jak i na ulicach. Poszukujemy wsparcia wśród organizacji pozarządowych; na przykład organizacji ochrony środowiska, organizacji społecznych i rozwojowych, a także organizacji kobiet, organizacji kościelnych oraz państwowych firm z sektora wodnego.

Będziemy również poszukiwać wsparcia w środowisku politycznym oraz wśród osób publicznych, które zechcą zostać ambasadorami naszej kampanii, publicznie okazując wsparcie dla naszej inicjatywy.

Krótki opis procesu, przez który muszą przejść organizatorzy, aby zrealizować europejską inicjatywę obywatelską.

- a) Cel inicjatywy musi mieścić się w granicach uprawnień Komisji Europejskiej w zakresie proponowania przepisów w ramach traktatów, ponadto nie może być pozbawiony sensu ani nie może być sprzeczny z unijnymi wartościami.
- b) Organizatorzy muszą powołać komitet obywatelski, składający się przynajmniej z siedmiu członków oraz wyznaczyć jednego przedstawiciela i jego zastępcę jako osoby do kontaktów. Osoby te powinny być obywatelami Unii Europejskiej, posiadającymi prawo głosu w wyborach europejskich.
- c) Przed przystąpieniem do zbierania podpisów organizatorzy muszą zgłosić rejestrację inicjatywy w Komisji, na standardowym formularzu. Mogą również dołączyć uzasadnienie i tekst prawny.
- d) W ciągu dwóch miesięcy Komisja dokona rejestracji inicjatywy lub ją odrzuci, informując organizatorów o przyczynach odrzucenia oraz dostępnych prawnych i pozaprawnych środkach odwoławczych.
- e) W przynajmniej 7 państwach członkowskich należy zebrać dużą liczbę podpisów. W przypadku każdego kraju jest to liczba równa liczbie mandatów w Parlamencie Europejskim, pomnożona przez 750.
- f) W chwili rejestracji i podczas realizacji procesu organizatorzy muszą zadeklarować i zagwarantować pełną przejrzystość źródeł finansowania.
- g) Podpisy można zbierać przez Internet i na papierze. Organizatorzy muszą przestrzegać różnych przepisów dotyczących rejestracji i weryfikacji podpisów. Wśród 27 krajów członkowskich, 18 wymaga podania numeru dowodu osobistego lub paszportu przy każdym podpisie, a 9 krajów nie ma takiego wymogu.
- h) Czas na zebranie podpisów i spełnienie warunków jest ograniczony do 12 miesięcy, po których należy wysłać dokumenty do Komisji.
- i) Komitet obywatelski może osobiście zaprezentować inicjatywę Komisji „na odpowiednim poziomie”, a w Parlamencie Europejskim odbędzie się posiedzenie. W ciągu trzech miesięcy Komisja Europejska opublikuje komunikat zawierający wnioski prawne i polityczne, a także powody podjęcia lub zaniechania określonych działań.

Informacje na temat europejskiej inicjatywy
obywatelskiej: dostęp do wody i urzędzeń sanitarnych
jest prawem każdego człowieka!

- j) Organizatorzy inicjatyw obywatelskich oraz organy władzy zobowiązane są przestrzegać zasad dotyczących ochrony danych osobowych w celu zagwarantowania, że dane osobowe gromadzone są wyłącznie w związku z daną inicjatywą, a nie w innym celu oraz że po zrealizowaniu inicjatywy zostaną one zniszczone. Organizatory ponoszą również odpowiedzialność w przypadku kar i naruszenia przepisów, na przykład w przypadku fałszowania podpisów.

Przepisy NIE dają rzeczywistego prawa do inicjatywy ustawodawczej obywatelom, ponieważ inicjatywy obywatelskie nie są wiążące dla Komisji. Nawet jeśli pod daną europejską inicjatywą obywatelską zebrana zostanie wymagana liczba podpisów i będzie ona zgodna z wszelkimi przepisami, Komisja może ją odrzucić. Europejska inicjatywa obywatelska powinna być postrzegana jako narzędzie mające za zadanie zwrócić uwagę nie tylko Komisji, ale także mediów i opinii publicznej na problemy obywateli na wybrane tematy i rozpocząć paneuropejską debatę w ich sprawie.